

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Quæst. 33. Quid præterea sit notandum circa essentiam, consensum & finem, quo initur Matrimonium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

A D D E N D A.

Quest. 33. Quid præterea sit notandum circa es- 224.
sentiam, consensum & finem, quo initur Matrimo-
nium. R. §. 1. Matrimonium aliud dicitur
legitimum, aliud ratum, aliud consummatum,
ut dixi n. 2. Hic potissimum agimus de Matrimo-
nio inter fideles rato vel consummato, ali-
qua tamen per decursum dicemus etiam de Ma-
trimonis infidelium.

§. 2. Notat *Sanch.* l. 2. d. 1. n. 2. septem in 225.
Matrimonio intervenire: 1. est mutuus con-
sensus. 2. Externus contractus. 3. Mutua cor-
porum traditio. 4. Vinculum ortum ex illo
contractu. 5. Mutua obligatio ad reddendum
debitum, cohabitandum &c. 6. Jus, quod est in
unoquoque ad alterum. 7. Usus & consumma-
tio Matrimonii. Rectè autem dicit post *Scotum*
Mastr. à n. 4. Matrimonium sumi posse, vel pro
vinculo, vel pro contractu, ex quo resultat vin-
culum, vel pro Sacramento, sive signo sensibili
causativo gratiæ, & ideo Matrimonium à variis
variè definitur secundum variam acceptionem,
attamen secundum communioem modum lo-
quendi docent *Sanch.* & alii cum *Arcud.* l. 7. c. 1.
contra multos alios cum *Avers.* q. 2. f. 1. essen-
tiam Matrimonii simpliciter, non debere statui
præcisè in mutuo consensu, contractu, traditio-
ne & acceptatione corporum, sed in vinculo con-
jugali significante conjunctionem Christi cum
Ecclesia, cujus quoddammodo causa sit ipse
consensus seu contractus, nam *Florent.* in decre-
to *Eugen. IV.* ad Armen: ait: *Causa efficiens Matrimo-
nii regulariter est mutuus consensus per verba de præ-*
sente

*senti expressus: & ideo S. Th. in supplem. q. 45. ad
 ad 2. ait: dicendum, quod Matrimonium non est
 consensus, sed quaedam unio ordinatorum ad unum, quae
 consensus facit. Et Catech. Rom. hinc c. 1. ait: pars
 Matrimonii naturam & rationem in vinculo illo consistit
 re. Et in eum sensum Alex. III. Cap. Illud, De
 praesumpt. & Justinianus Instit. De patr. potest. in
 principio dicunt: Matrimonium est maris & feminae
 conjunctio, individuan vitae consuetudinem retinens.
 Quae, ut melius explicentur, aliqui addunt, Ma-
 trimonium est conjunctio maritalis viri & feminae
 legitimas personas individuan vitae consuetudinem re-
 tens. Dicitur autem conjunctio maritalis, id est
 fundata in mutua traditione corporum, nam in
 sponsalibus etiam est conjunctio, attamen non
 maritalis, quia haec fundatur in sola promissio-
 ne traditionis corporum: Et additur, inter legiti-
 mas personas, id est, non habentes impedimen-
 tum dirimens. Per individuan vitae consuetudinem
 intelligitur indissolubilitas, quam Matrimo-
 nium affert. Porro allata definitio convenit etiam
 am Matrimonio, quod Sacramentum non est,
 unde prout est Sacramentum, definiri potest
 hoc modo: Sacramentum conjunctionis maritalis est
 vel conjunctio maritalis viri & feminae inter legiti-
 mas personas, causativa gratiae, & individuan vitae societatem
 retinens.*

*Obji. Theologi docent, solam Eucharistiam
 esse Sacramentum permanens, reliqua consistit
 re in actione transeunte. Deinde Sacramentum
 suo usu causat gratiam, sed vinculum suo usu
 non causat gratiam, alias quoties conjuges uterentur
 Matrimonio, acciperent ex opere operato gratiam.
 R. Vinculum physicè loquendo, includit illam actionem
 consentiendi & contra-*

*hendit ph
 nitatis in
 Matrimo
 quare in a
 ulu, five
 regratiam
 fendunt.
 includat
 biliter co
 probabili
 dit entita
 Inst. C
 elevavit a
 la consistit
 enim actio
 & causet
 denomin
 tiam, sicut
 noscit,
 sed sicut r
 sola actio
 Obji. 2
 dissolubil
 na, sed h
 conjugale
 summatu
 monium
 lius intrin
 Cap. Insti
 III. Cap. A
 gralis, u
 tam contr
 causativi
 per Matri
 est signu
 bilis Chri
 hen-*

hendi physicè transeuntem, sicuti relatio paternitatis includit generationem, & ideo etiam Matrimonium dicitur consistere saltem inadæquatè in actione physicè transeunte, & hoc sui usu, sive hac primâ physicâ sui existentia causare gratiam; hoc non obstantè Auctores citati defendunt, quòd vinculum præter actionem illam includat personas aptas maritaliter & indissolubiliter connexas, sicuti relatio paternitatis in probabili sententia præter generationem includit entitates fundamenti & termini.

Inst. Christus solam actionem contrahendi elevavit ad causandam gratiam, ergo in illa sola consistit Sacramentum. R. n. conseq. cum enim actio illa inclusa in Sacramento, elevetur & causet gratiam, hinc totum Sacramentum denominativè dicitur elevari & causare gratiam, sicuti quia anima inclusa in homine cognoscit, totus homo denominatur cognoscere, sed sicut non ideo sola anima est homo, sic nec sola actio est Sacramentum.

Obji. 2. Matrimonium debet significare indissolubilem unionem Verbi cum natura humana, sed hanc non significat, nisi per copulam conjugalem, nam solum Matrimonium consummatum est indissolubile, non autem Matrimonium ratum, ergo copula debet esse pars illius intrinseca vel essentialis, uti docet *Gratian*: *Cap. Institutum* 27. q. 2. Idem videtur velle *Im.* III. *Cap. Debitum* De bigamis; vel saltem integralis, uti docet *Bellarmin.* R. Totam essentiam tam contractus quàm Sacramenti, idest, signi causativi gratiæ, haberi pro priori ad copulam per Matrimonium ratum, quod etiam hoc ipso est signum representativum unionis indissolubilis Christi cum anima. Fatendum tamen est;

quòd Sacramentum illud in ratione signi re-
 presentativi unionis indissolubilis Verbi cum
 natura humana, sic partialiter includat etiam
 copulam, hac enim solâ non positâ, non est ab-
 soluta indissolubilitas. Et in hoc tantum sensu
 loquuntur *Gravian. & Imoc. III.*

226. §. 3. Quando *Florentinum* dicit, causam effici-
 cientem Matrimonii esse mutuum consensum, videtur per metonymiam ponere effectum pro
 causa, ita ut sensus sit, quòd mutuo consentientes
 sint causa efficiens Matrimonii, physice efficiendo & efficiendo mutuum consensum tan-
 quam materiam, & verba tanquam formam in
 eum modum, quo dicere solemus, verba esse
 effectiva Sacramentorum, idest physice profer-
 rentem verba efficere Sacramentum. Unde mi-
 nus apta est explicatio aliquorum cum *Bosca.*
 1. f. 3. n. 24. qui dicunt, sensum esse, quòd mu-
 tuus consensus sit causa efficiens vinculi sequen-
 tis ex Matrimonio, nam mutuus consensus magis
 tam est causa efficiens, quàm intrinsecum con-
 stitutivum istius vinculi, in quo consistit Matrimo-
 nium. Etiam minus apta videtur explicatio
 eorum, qui cum *Haun.* dicunt sensum esse, quòd
 mutuus consensus sit causa Matrimonii in sensu
 humano, in quantum mutuus consensus imperat
 manifestationem per verba, per quæ homi-
 nes sciunt Matrimonium esse initum, nam *Ca-*
 non dicit esse causam efficientem manifestationis,
 sed Matrimonii ipsius, unde illa explicatio
 videtur torta: deinde, non ipsemet consensus
 sed communiter alia concomitans vel subse-
 quens volitio imperat manifestationem illius
 consensus, & consequenter Matrimonii. De
 que utraque explicatio non videtur esse ad ma-

tem Concilii, cujus finis ibi erat ostendere materiam & formam Matrimonii, uti ostenderat aliorum Sacramentorum.

§. 4. Putant *Valent. Arcud. Cón. Herinx, Avers. q. 227.*

3. f. 1. *Spor. n. 227.* aliique cum *Rayn.* in *Heter. tom. 16. f. 1. p. 14. n. 5.* contra *Sanch. l. 2. d. 26. Pontium & alios*, si Deus ex supremo dominio in corpora daret jus viro in feminam & contrà, sicque consociaret mutuo vinculo, illos fore veros conjuges sine celebratione contractus vel traditione mutua, & fortè, inquit *Arcud.* sic fecit Deus cum Adamo & Eva. Et hoc fortè significare voluit *Florent.* dicens, causam efficientem Matrimonii regulariter esse mutuum consensum. Quidquid fit de hoc, de facto ponitur Matrimonium solo mutuo consensu, & solus ille contractus est elevatus à Christo ad rationem Sacramenti, adeoque sine eo consensu non esset Sacramentum, nec in hoc supplere potest Ecclesia, uti habet communis & certa cum *Avers. q. 3. f. 1. & Kagl. n. 49.* consensus autem ille debet verè internè existere, uti constat ex dictis l. 3. p. 2. à n. 608. Item, debet esse cum intentione se obligandi graviter, secundum dicta ibidem, n. 611. Item, debet esse liber à vi & metu, uti dicitur à n. 647. Item, debet esse plenè deliberatus, qualis requiritur ad peccandum mortaliter, uti colligitur ex dictis l. 3. p. 2. à n. 650. Debetque esse externè manifestatus & acceptatus per acceptationem etiam externè manifestatam, uti dictum est ibidem à nu. 654. 656. docetque pluribus *Avers. q. 3. f. 2.* Notat tamen *Mastr. n. 27.* quamvis ad Matrimonium, prout est contractus inter homines, nunc necessaria sit aliqua manifestatio externa interni consensûs, tamen si Deus faceret,

ceret, ut duo sibi invicem loqui possent per conceptus vel volitiones internas, uti fit in angelis, tales fore aptos contrahere Matrimonium, quod tamen non esset Sacramentum, cum hoc requirat signum sensibile. Præterea debet consensus esse liber ab inadvertentia, ignorantia & errore circa substantiam, uti constat ex dictis l. 3. p. 2. à n. 612. & de errore iterum dicitur à n. 549. Et de plerisque etiam quoad sponsalia notavit *Busenb.* n. 44. relatus. Quid autem dicendum sit in variis dubiis circa contractus, dicitur l. 3. p. 3. à n. 661. quæ ex parte etiam contractus Matrimonii applicari possunt. Et speciatim hoc quid dicendum sit, si parentes contrahant filium vel filiã præsentem & tacente, dicam n. 272.

228. §. 5. Consensus ad Matrimonium necessarius debet esse intentio invicem tradendi & acquirendi dominium corporum in ordine ad copulam, attamen non necessariò debet esse intentio copulæ exercendæ, imò nec obligationis proximæ ad illam, uti patet in B. V. & S. Josepho, aliisque multis, sed potest stare, ut firmantur pactum & obligationem nunquam habendi copulam, non enim tenentur vel illo jure copulæ, ergo licet non possint se abdicare jure remoto, tamen possunt se obligare ad non usum, seu exercitium illius, hæc enim non opponuntur, sed stant simul, velle habere & retinere jus ad copulam, & velle obligari ad non utendum jure copulæ, uti patet in conjugibus post Matrimonium consummatum professis, *Avers.* q. 3. l. 3. aliique communissimè. Hinc licet S. Th. S. Bonnav. *Sanch.* & plures alii videantur dicere Matrimonium esse invalidum, si contrahatur sub conditione non petendi vel non reddendi debet

tum, ta
nac. Hort.
n. 8. Kri
corpus,
dum se h

Dices
quam ut
jus ad
habenda
nirur no
contra ju
adjuncta
duam vi
necessita
tatem à
mittitur

Dices
ait, non
ut mater
vult nul
bere exc

Dices
pugnans
invalidè
habenda
pugnans
gnet ger
nam fec
lis est ta
sentialis
radicali
verò illu
consensu
solutè b
retur, se
tum

tum, tamen melius contradicunt *Vasq. Pont. Bonac. Hort. Perez, Dicast. Laym.* l. 5. tr. 10. p. 2. c. 7. n. 8. *Krim.* à n. 797. nam traditur dominium in corpus, quod de se utile est, possitque secundum se habere usum.

Dices 1. Jus ad usum equi sine potestate unquam utendi, est inutile, ergo etiam inutile erit jus ad copulam sine potestate copulæ unquam habendæ. *R. n. conf.* Jus ad usum equi supponitur non esse utile, nisi propter usum equi, & contra jus ad usum copulæ habet alias utilitates adjunctas præter usum copulæ, nempe individuum vitæ societatem, mutuam auxilium in necessitate & gubernatione familiæ, immunitatem à fornicatione, quæ cum sua non committitur &c.

Dices 2. S. August, contra Faustum l. 19. c. 26. ait, non ob aliud debet foemina nubere, quam ut mater fiat. *R.* Vel intelligit ordinariè, vel vult nubentem, quæ intendit copulam, non debere excludere intentionem generationis.

Dices 3. Qui contrahit sub conditione repugnante fini essentiali Matrimonii, contrahit invalidè, sed qui contrahit sub conditione non habendi copulam, contrahit sub conditione repugnante fini essentiali Matrimonii, cum repugnet generationi & bono prolis, ergo. *R. n. min.* nam secundum dicenda n. 236. generatio actualis est tantum finis accidentalis Matrimonii, essentialis autem est mutua traditio corporum, & radicalis obligatio reddendi debitum. Pactum verò illud non reddendi debitum, si fiat cum consensu compartis, non obstat positivè vel absolute bono prolis, quæ jus non habet, ut generetur, sed quasi conditionatè, nam ad summum pro-

proles habet jus , ut si fiat copula , non impediat eius generatio.

Dices 4. Si conjuges , qui mutuò promiserunt non uti copulâ , retineant jus ad copulam , ergo utendo copulâ facient & non facient sibi mutuò injuriam : facient , quia agent contra pactum : non facient injuriam , quia nemo facit injuriam utendo jure suo. &c. Facient injuriam. Probationem in contrarium dist. nemo facit injuriam utendo jure suo , non vinculato c. vinculato , n. , & patet , si enim unus mercator pacto se obliget ad non vendendam rem suam , nisi ego prius vendiderim meam , vendendo rem suam facit mihi injuriam. Ex his constat multò magis valiturum Matrimonium , si in eam sub conditione non reddendi debitum , in casu , quo alteri non licebit exigere , uti dicitur in m. 241.

229. §. 6. *Abb. J. Andr. Anchar.* requirunt ad validitatem , ut uterque consensus simul existat , quia uterque constituit contractum , estque causa traditionis & acceptationis. *Led. & Vega* id tantum requirunt , ubi *Trid.* est receptum , quia aliter constare non potest parochi & testibus de utriusque consensu concurrente ad Matrimonium : sed similitas physica non requiritur ratione Sacramenti , uti patet in Sacramento Pœnitentiæ , nec ratione contractûs , cum multi fiant inter absentes per litteras , consensu unius sequente ad consensum alterius , hinc *Navarr.* vult sufficere consensum non esse revocatum , etsi alterius consensus multo tempore postea sequatur , & videtur consentire *Spor. n. 232.* sed intelligi non potest , quòd sufficiat quantacunque distantia temporis , quia contrahentes non censentur

velle se
spectar
32. q.
runt fir
lunt Ca
371. n.
& mor
nere o
illius ,
§. 7.
consen
ceptent
ex parte
hocipso
rit , acc
in me
dicat , e
hilomi
42. Gob.
nium il
luntate
verboru
accipio re
mihi ob
sine acc
ipso acc
poneret
purifica
tus , ergo
Et accep
nem , do
1. Si qu
§. 8.
contract
motos p
velle

velle semper manere suspensi, & diutissime exspectare consensum alterius, hinc *Sanch.* l. 2. d. 32. q. 2. *Pontius* l. 2. c. 16. *Mastr.* n. 31. requirunt simultatem tantum moralem: & idem volunt *Castrop.* d. 2. p. 6. *Avers.* q. 3. f. 6. *Krim.* à n. 371. nempe sufficere simultatem habitualem & moralem, id est, quamdiu censentur permanere consensus, præsertim juxta intentionem illius, qui prior consensit.

§. 7. Secundum antè dicta requiritur, ut 230. consensus interni externè manifestentur & acceptentur, debetque acceptatio consensus esse ex parte utriusque contrahentis, quâ positâ, hoc ipso valet Matrimonium, hinc si *Cajus* dixerit, *accipio te in meam*, & *Berta* responderit, *Et ego te in meum*, licet *Cajus* statim post verba *Bertæ* dicat, ego autem revoco meam voluntatem, nihilominus putant *Lugo* in resp. mor. l. 1. dub. 42. *Gob. tr.* 10. n. 399. *Spor.* n. 232. Matrimonium illud fore validum, dummodo *Cajus* voluntatem non revocaverit ante expressiõnem verborum *Bertæ* completam, quia *Cajus* dicens, *accipio te in meam*, hoc ipso dicit, volo te habere mihi obligatam, obligatio autem *Bertæ* non est sine acceptatione consensus *Bertæ*, ergo hoc ipso acceptabat consensum *Bertæ*, si ipsa illum poneret, ergo hoc ipso, quod sit ille positus, jam purificata est conditio, & consensus est acceptatus, ergo frustra revocat *Cajus* suum consensum. Et acceptatione in posse fieri ante promissionem, docet rectè *Palav.* De Sacram. n. 61. ex L. 1. *Si quis*, junctâ *Glossâ ff. De verb. oblig.*

§. 8. *Canus* putavit Matrimonia solis nutibus 231. contracta non esse Sacramenta, sed surdos & mutos posse contrahere solis nutibus constat ex Cap.

Cap. *Tua*, De sponsal. certum autem videtur non fu-
quod tale Matrimonium inter fideles fit Sacram non id
mentum, & cum alii contractus fieri possint Sacram
ne verbis, non est ratio, cur non etiam Matr uti exp
monium, & fortè ideo *Florent.* dixit consensu §. 1
regulariter exprimi per verba. Putavit quide pedim
Con. saltem in illis, qui loqui possunt, necess hant, a
riò requiri verba, sed oppositum tenet commu cam n
nis cum *Mastr.* n. 29. *Mendo* diff. 12. n. 7. ma luerint
cap. 1. De despons. impub. in 6. dicitur vale menti,
Matrimonium, si parentes exprimant consen §. 1
sum nomine præsentium, & non contradice inter p
tium. Attamen docent *Led. Rodrig. Sylv. Aveyr.* sub con
alii sub mortali requiri verba in illis, qui loq ranne e
possunt: *Sanch. Fill.* & alii requirunt sub veno sentiat
tantum, sed *Pont. Castrop.* p. 7. n. 5. *Herinck, Tom autem*
Spor. n. 229. *Krim.* n. 377. dicunt per se nullas tes per
esse culpam exprimere alio signo, & videtur durare
sentire *Mastr.* n. 29. dummodo absit pericul tum hu
scandali & dubii de existentia consensûs, deo usque
enim sufficienter exprimi de præsentibus, deo procur
traditio juris ad usum corporum. tire po

232. §. 9. Si in loco, ubi *Trident.* de Parochia §. 1
testibus adhibendis non est receptum, post fides, p
falia sequatur copula, Ecclesia olim præsum ne prop
psit consensum de præsentibus, quo actu fieret Ma altero
trimonium, quia non debet præsumi delictu scipiati
fornicationis, Cap. *Veniens* 2. Cap. *Is, qui p* cetur. I
& Cap. ult. De sponsal. Si tamen re ipsa abe separet
consensus, Matrimonium non valeret. Et cu prolis a
nunc, ubi *Trid.* receptum est, necessariò deo can. On
contractus fieri coram Parocho & testibus, de bonu
absque his habeatur copula, non fit Matrimo impedi
nium, uti patet. Et quamvis Ecclesia fecerit, tur ab a
consensus sive contractus clandestinus solubil
Tom

non sufficiat ad valorem Matrimonii, tamen non ideo mutavit formaliter & proximè hoc Sacramentum, prout à Christo institutum est, uti explicavi in l. 6. p. 1. n. 17.

§. 10. Si uterque falsò existimet subesse impedimentum dirimens, & nihilominus contrahant, an tum valere possit Matrimonium, dicam n. 531. Quid autem sit dicendum, si voluerint contractum, & non rationem Sacramenti, dicam n. 276.

§. 11. Quando Matrimonium contrahitur inter præsentes, præsumitur prior consensisse sub conditione, si alter etiam consentiat durante eodem congressu, quòd si tum non consentiat, censetur consensus prioris defuisse: si autem Matrimonium contrahatur inter absentes per procuratorem vel epistolam, censetur durare consensus prioris tanto tempore, quantum humano modo intercedere debet & solet, usque dum ad alterum perveniat epistola vel procurator, & is datâ congruente morâ consentire possit, ita cum aliis *Spor. n. 232.*

§. 12. Bonum Matrimonii est tripartitum, fides, proles, Sacramentum: in fide attenditur, ne propter vinculum conjugale cum altera vel altero concumbatur. In prole, ut amanter suscipiatur, benignè nutriatur, & religiosè educetur. In Sacramento autem, ut conjugium non separetur, & dimissus aut dimissa, nec causâ prolis alteri jungatur, uti ex *S. Aug.* refertur can. *Omne q. 2. & cap. ult. De condit. appof.* Unde *bonum prolis* exigit, ut in usu Matrimonii non impediatur generatio; *bonum fidei*, ut absteineatur ab adulterio; *bonum Sacramenti* inducit indissolubilitatem. Et quidem ad valorem Matrimonii

monii requiritur consensus saltem implicitus, si
 contrahendi obligationes procurandi ista
 na, quamvis ad valorem non requiratur con
 sensus obligationes illas exequendi, uti recte
 plicant *Avers.* q. 3. f. 4. & *Krim.* à n. 791.

236. §. 13. Matrimonium in statu innocenti
 fuit in officium naturæ ad propagandum gen
 humanum. In lege naturæ & scripta simul
 in remedium concupiscentiæ: In lege gratiæ
 ad eosdem fines, & præterea ad rationem Sacra
 menti elevatum est, secundum dicta n. 10. Et
 que finis ejus essentialis mutua corporum tra
 ctio & radicalis obligatio reddendi debitum
 nis accidentalis, sed proprius & primarius
 generare & ad Dei cultum educare prolem
 cundarius est remedium concupiscentiæ. Ex
 extrinseci sunt sanitas corporis, mutuum ju
 ven, pax inter familias, divitiæ, honores, &
 luptas. Quòd si Matrimonium contrahatur
 solos fines extrinsecos non inclusos in
 tione Matrimonii, communior est contra
 tum & *Covarr.* non esse mortale, cum non sit
 gna deordinatio. Esse tamen veniale putat
Sanch. l. 2. d. 29. *Laym.* *Tamb.* quia est deordinatio
 tio aliqua, si finis extraneus primò & principalis
 ter intendatur, videturque esse alienum à
 ra rationali, quòd aliquis operetur absque
 virtutis. Nihilominus nullum esse peccatum
 dicunt *Côn. Pont. Spor.* n. 226. *Castrop.* d. 1. p. 1.
 sa q. 1. f. 1. quia cum fines tales sint honesti
 saltem indifferentes, non videtur peccatum
 si quis honesto medio, quale est Matrimonium
 velit illos obtinere: sicuti non peccat, qui
 tione Missæ intendit pingue stipendium. Quò
 quid fit de hac sententia, certè admittenda

est, si intendatur sola voluptas copulæ, uti dicitur à n. 294.

§. 14. Si quis præter finem aliquem intrinsicum intendat etiam aliquem extrinsecum, nullo modo peccat, Catech. Rom. c. 3. his verbis: quod si ad eas causas etiam aliæ accedant, quibus homines inducti Matrimonium ineant, atque in habendo uxoris delectu hanc illi præponant, ut hæredis relinquendi desiderium, divitiæ, forma, generis splendor, morum similitudo, hujusmodi sanè rationes damnandæ non sunt, cum Matrimonii statui non repugnent, neque enim Gen. 29. Jacob reprehenditur, quod Rachelem ejus pulchritudine illectus Liæ prætulit.

Ex quo sine licita sit copula conjugalis, dicitur à n. 288.

Q. 34. Quid addendum sit circa consensum & Matrimonium conditionatum. R. Matrimonium contrahi posse sub conditione, certum est, quamvis, quamdiu conditio, contingens saltem, impleta non est, suspendatur, & secundum dicta l. 6. p. 1. n. 80. ac dicenda hic n. 242. habeat rationem solum sponsalium, de quibus, quando conditionatè contrahuntur, multa dixi à n. 78. quæ etiam Matrimonio applicari possunt, adhuc tamen hic adde sequentia:

§. 1. Bonum in Matrimonio est triplex, uti dictum est n. 235. Et si conditio adjiciatur opposita uni ex his bonis, Matrimonium est irritum, quia censetur esse contra ejus substantiam, uti definit Greg. IX. Cap. fin. De cond. oppos. his verbis: Si conditiones contra substantiam conjugii imponantur, puta, si alter dicat alteri, contraho tecum, si, qui generationem prolis evites, vel donec inveniam aliam, vel honore vel facultatibus ditiozem, aut si pro quæstu adulterandam te tradas, matrimonialis contractus, quantum